

Investigació en comunicació de masses a Suïssa

Paul Beaud

Institut de sociologia de la comunicació de masses
Universitat de Lausana

Resum

A Suïssa els estudis sobre comunicació de masses s'han desenvolupat atenent les particularitats polítiques i socials del país. De fet, la recerca s'ha caracteritzat per la manca de connexió entre les diferents comunitats lingüístiques. Tot i amb això, actualment hom pot constatar la tendència vers la cohesió dels esforços, per bé que més per l'evolució del propi àmbit d'estudi a nivell internacional que no pas per la seva organització institucional a nivell intern.

Paraules clau: investigació sobre la comunicació de masses a Suïssa, context sociopolític, polítiques de comunicació, polítiques d'investigació, tendències.

Resumen. *Investigación sobre comunicación de masas en Suiza*

En Suiza, los estudios sobre comunicación de masas se han desarrollado atendiendo a la peculiaridad política y social del país. De hecho, la investigación se ha caracterizado en gran manera por la falta de conexión entre las iniciativas de las principales comunidades lingüísticas. Actualmente, no obstante, se constata una tendencia a cohesionar esfuerzos, más por la evolución del propio ámbito de estudio a nivel internacional que por su organización institucional a nivel interno.

Palabras clave: investigación sobre comunicación de masas en Suiza, contexto socio-político, políticas de comunicación, políticas de investigación, tendencias.

Abstract. *Research into the mass media in Switzerland*

In Switzerland, mass media studies have developed in close contact with the special political and social characteristics of the country. In fact, research has largely been characterised by the lack of connection between the initiatives of its principal linguistic communities. There is now, however, a tendency towards concerted effort, more as a result of developments in these studies at the international level than as a result of institutional organisation at the national level.

Key words: research into the mass media in Switzerland, socio-political context, research policies, tendencies.

1. Context sociopolític i cultural

La Confederació Suïssa mostra, tant en la política com a nivell cultural, característiques úniques respecte dels seus veïns europeus. Tan sols anomenarem les més importants, aquelles que expliquen de forma particular els detalls del funcionament dels mitjans (i per tant també de la recerca comunicativa) i de l'organització de la recerca:

- La seva població (6,9 milions, 18% d'estrangers) inclou tres comunitats lingüístiques principals: el 63,7% té l'alemany com a llengua materna, el 19,2%, el francès, i el 7,6%, l'italià (el retoromànic, la quarta llengua nacional, tan sols és parlat per un 0,6% de la població).
- Els vint-i-tres cantons (cadascun és un Estat de la Confederació Suïssa), tenen una legislació pròpia i un poder executiu; a més, gaudeixen d'una àmplia autonomia. Per exemple, les polítiques culturals i educatives són de competència cantonal i no comunal.
- Aquestes característiques també apareixen en els mitjans. Encara que aquesta distribució s'ha estès (més de 2,7 milions d'exemplars són llegits cada dia per una població adulta de 5,3 milions), els diaris són econòmicament dependents de l'estructura política i de la diversitat lingüística, encara que hi ha una forta competència que tendeix a la concentració. Hi ha un centenar de periòdics que comparteixen un mercat amb una base sovint cantonal.
- El multilingüisme també és considerat per l'organització de la Société Suisse de Radiodiffusion et de Télévision (SSR). Cada àrea lingüística té el seu propi canal de televisió i els seus propis programes de ràdio. L'obligació de garantir la programació amb les tres llengües nacionals suposa un fort finançament, especialment en televisió. Recentment (1 de març de 1995), es va crear el canal Suïssa 4; és un canal de televisió nacional essencialment dedicat a la programació de notícies (repetició d'*Euronews*, magazines, debats de política trilingüe amb traducció simultània, etc.) i d'esport (els comentaris d'un mateix programa són emesos en alemany, francès i italià, d'acord amb la ràdiodifusió de l'àrea).
- Durant un temps, la proximitat del territori nacional ha permès a una part substancial de la població tenir accés a la difusió dels països veïns. Aquest fenomen s'està generalitzant gràcies a l'expansió de la distribució per cable.
- Pel que fa a la televisió, els programes de la SSR estan sota una pressió competitiva constant respecte dels canals alemanys, austríacs, francesos i italians. A més, la competència s'ha reforçat per la proliferació de canals de difusió via satèl·lit directe o per cable. Per aquesta raó, l'audiència dels canals francesos, alemanys o italians suïssos ha disminuït un 40% en cadascuna de les seves àrees lingüístiques i és gairebé inexistent fora d'aquestes àrees (per exemple, l'audiència de la televisió alemanya suïssa és un 2% més baixa que la suïssa de parla francesa).
- El petit mercat explica el fracàs de diversos projectes de canals de televisió privats. D'aquesta manera, un canal de pagament dedicat essencialment

al cinema i difós en francès suís ha interromput recentment la difusió. Així, tan sols l'aglomeració de Zuric té audiència potencial suficient.

- La ràdio (la SSR i les estacions locals de ràdio privada) ha pogut lluitar amb la competència estrangera millor que la televisió. Aquest fet es dona especialment per la difusió de notícies on la dimensió nacional és un factor determinant quan s'elegeix una emissora de ràdio. Aquest mateixa situació passa amb els noticiaris de la televisió ja que les corbes d'audiència del DRS, RTSI i de la TSR mostren que els programes de notícies de la tarda tenen una audiència que supera el 50%.

Per acabar aquesta breu aproximació, hem d'ampliar l'observació amb diversos fets recents que han manifestat un increment de la separació cultural i política entre parlants alemanys i francesos. Aquest és el cas de la victòria del «no» al referèndum per l'entrada de Suïssa a la Unió Europea. Els cantons francesos hi van votar a favor, mentre que els alemanys van fer en contra.

Aquesta divisió implica certament altres components més que aquells purament culturals i lingüístics: divisions econòmiques, divisions entre la ciutat i el camp que tan sols de forma directa i parcial corresponen a les fronteres lingüístiques.

Així i tot, aquest fet constitueix un tema central per l'interès polític i té conseqüències pel nostre objecte d'estudi. Així ho mostra el fet que es considera important el paper de la SSR com a agent reforçador de la identitat nacional. Val a dir que als mateixos investigadors se'ls demana que estudiïn com els mitjans contribueixen, o podrien contribuir, a aquest paper en la mesura que podrien ser considerats sovint com a elements de primera línia en un debat similar: fins fa ben poc, la investigació suïssa en comunicació de masses (nosaltres no parlarem gaire d'aquest tema) s'ha caracteritzat per una manca de força relativa en els intercanvis i en les col·laboracions entre les universitats de parla francesa i les de parla alemanya. Els investigadors de parla francesa són rarament actius en el Schweizerische Gesellschaft für Kommunikations-und-Medienwissenschaft creat fa vint anys.

Així i tot, aquesta situació està canviant, com es pot veure a les conclusions.

2. Antecedents històrics

Com s'ha mostrat en un informe recent publicat per una comissió d'experts internacional, la recerca a les ciències socials no té tant de finançament públic com en d'altres països veïns. Allò que és cert en general, és encara més accentuat respecte dels mitjans de comunicació, els quals no han estat mai el tema principal de cap dels quaranta programes d'investigació nacionals finançats aquests darrers anys pel Fonds National Suisse de la Recherche Scientifique (FNRS, 'Fons Nacional per la Recerca Científica'). Així i tot, al llarg dels darrers anys, podem assenyalar diversos estudis duits a terme a nivell nacional referits a l'estat dels mitjans i a la seva línia evolutiva.

La majoria d'aquests estudis són de caràcter descriptiu i sovint el seu objectiu ha proporcionat al govern federal les idees principals per a l'evolució dels textos legislatius. Per il·lustrar aquest fet, podem anomenar els informes de diverses comissions federals.

- Commission fédérale d'experts pour l'étude des questions concernant la politique culturelle suisse (1975, 'Comissió Federal d'Experts per l'Estudi de les Qüestions Referents a la Política Cultural Suïssa'). En el seu informe mostra, en un capítol dedicat a la difusió de mètodes moderns, que la SSR sembla que sacrifiqui contínuament la seva funció de preparació i desenvolupament cultural —exposats en els estatuts— per consideracions econòmiques i per una interpretació restrictiva i oportunista dels interessos de l'audiència de la ràdio i la televisió.
- Als començament dels anys vuitanta, el Departament de Policia i Justícia va publicar diversos estudis basats en el treball d'una Commission Fédérale d'Experts pour une Conception Globale des Médias ('Comissió Federal d'Experts per una Concepció Global dels Mitjans'). D'entre aquests estudis, hauríem de fer una menció especial als projectes de recerca referents a la relació entre la premsa i els poders públics, la professió de periodista, etc.
- Entre 1983 i 1988 es va formar un grup de treball per a l'observació d'estacions de ràdios locals privades, autoritzades recentment per les autoritats federals.
- Al 1988, la PTT de l'Administració federal també va formar un grup d'estudi, l'objectiu del qual era seguir diverses experiències en comunicació local (especialment videotext) dins l'estructura del projecte *Communes modèles pour la communication* ('Comunitats Exemplars per a la Comunicació').

Fer una llista d'aquests pocs esforços coordinats, molts dels quals són dependents de la competència de les decisions polítiques, serveix per, indirectament, fer èmfasi en el fet que la recerca suïssa no ha disposat en el passat d'una infraestructura real ni la major part d'un finançament estable. En aquest aspecte, que nosaltres considerem fonamental, el Service de la recherche de la Société suisse de la radiodiffusion et de télévision ('Departament d'Investigació de les Companyies Suïsses de Difusió de Ràdio i Televisió') és l'únic centre pels estudis dels mitjans de comunicació amb uns recursos que poden ser assegurats amb continuïtat real en la programació de projectes de recerca i en l'ensenyament dels seus investigadors. Aquest centre proveeix de forma profitosa les dades quantitatives de l'evolució de l'audiència de ràdio i televisió, i regularment du a terme estudis qualitatius en àrees específiques de població (nens i televisió, audiència d'estacions de ràdio local, etc.). Aquest centre fou fundat l'any 1968 i té un equip d'una vintena de persones.

Encara que les condicions han estat poc favorables, la recerca suïssa als mitjans s'ha mantingut a un nivell bastant respectable al llarg dels darrers vint anys. La base de dades feta des de la Universitat de Zuric ha inclòs fins ara

més de 1.500 publicacions en el camp dels mitjans a Suïssa al llarg del període 1970- 1987.

3. Distribució teritorial de la investigació

A banda del Service de la Recherche de la SSR ('Departament d'Investigació') no hi ha cap altre centre d'investigació pública excepte les universitats. A diferència del francès Centre National de la Recherche Scientifique, l'FNRS tan sols té un cos de finançament per a recerca sense un equip d'investigació permanent.

Des de les vuit universitats suïsses i des de les dues universitats polítèniques federals (Écoles polytechniques fédérales) (Basilea, Berna, Saint-Gall i la Universitat de Zuric per a suïssos de parla alemanya; Friburg, Ginebra, Lausana i Neuchâtel per a suïssos de parla francesa; no hi ha cap universitat suïssa per parlants d'italià), tan sols n'hi ha quatre que tenen instituts dedicats a l'estudi dels mitjans de comunicació. Aquests instituts tenen funcions d'ensenyament universitari i també de recerca. Aquesta condició d'ensenyament garanteix força estabilitat en les seves activitats, la qual cosa els permet superar, en part, les limitacions a les què hem fet referència. Aquests quatre centres són:

- Institut für Medienwissenschaft (Universitat de Berna).
- Institut de Journalisme et des Communications Sociales / Institut für Journalistik und Kommunikationswissenschaft (Universitat de Friburg).
- Institut de sociologie des communications de masse (Universitat de Lausana).
- Seminar für Publizistikwissenschaft (Universitat de Zuric).

Molts investigadors —especialment sociòlegs, politicòlegs i juristes— de les quatre universitats o instituts que hem anomenat s'han especialitzat, a nivell individual, en investigació de mitjans. Aquest fet es dona especialment a Berna (Seminar für Öffentliches Recht, Institut für Germanistik), a Ginebra (Départament de Sociologie), a Neuchâtel (Faculté des Lettres, amb un programa d'ensenyament professional per a periodistes) i Zuric (Soziologisches Institut).

Per acabar, diverses institucions privades s'han especialitzat en diferents àrees de l'economia o la llei dels mitjans (Prognos, a Basilea, Franz A. Zölch and Partner, a Berna), en audiència de ràdio i televisió (Konso, Demoscope, etc.) o també en lectors de premsa. En aquest darrer cas, els projectes de recerca encarregats per grups de mitjans són, la majoria de vegades, confidencials.

A més de la producció dels instituts universitaris i de les companyies privades, podem afegir la producció d'investigadors i exercitants independents; també hem de subratllar que entre les publicacions científiques més rellevants trobem diverses Ph.D., tesis encarregades a les universitats suïsses. Aquesta producció mostra clarament l'evolució dels temes més comuns entre investigadors i professionals dels mitjans (per exemple, al llarg dels anys setanta la concentració dels mitjans, les noves tecnologies als anys vuitanta i, més recentment, ètica i periodisme).

4. Línies de recerca més desenvolupades

Una vegada exposats els trets més rellevants de la política i de la cultura a Suïssa, és obvi que problemes tals com la comunicació internacional, el multilingüisme i la identitat nacional han de constituir punts de reflexió per a la comunitat d'investigadors. Així i tot, aquestes característiques també compten amb una àmplia diversitat d'investigadors i mètodes, dependents d'institucions implicades i de la seva distribució geogràfica. Els canvis intel·lectuals fan que hi hagi una preferència pels investigadors suïssos de parla francesa per part de les universitats franceses i pels suïssos de parla alemanya per part de les universitats alemanyes, aquests també són factors importants d'aquesta diversificació i afecten els resultats i la metodologia.

Excepte els temes anomenats abans, és difícil abstrèure a nivell nacional orientacions de recerca comunes en la majoria dels investigadors, encara que els projectes coordinats emergeixen, com es pot veure a les conclusions. Fins aquí, aquest estudi serveix tans sols per abstrèure les particularitats del camp d'activitats de cada institució particular, a fi de, si és possible, fer més comprensibles les àrees de recerca més rellevants.

- Institut für Medienwissenschaft, Universitat de Berna (professors Roger Blum i Mathias Steinmann amb quatre col·laboradors de recerca i ensenyament). Fins al 1990, tots els projectes de recerca de l'institut eren encarregats al sistema del Service de la Recherche de la SSR, sota la direcció del professor Steinmann. Des de 1990, s'han desenvolupat projectes independents d'aquest servei: recerca en comunicació política (a través d'entrevistes i anàlisi de contingut), en agències de premsa (anàlisi de contingut, anàlisi històrica i lingüística, anàlisi de corrents d'informació), en el procés de concentració de mitjans i en ètica.
- Institut für Germanistik, Universitat de Berna (professor Ernest Hess-Lüttich amb dos assistents i dos auxiliars d'investigació). Els estudis encarregats a l'institut estan enfocats cap a l'anàlisi del discurs i cap a la comunicació intercultural i internacional dels mitjans (filologia, lingüística, etc.).
- Seminar für Öffentliches Recht, Universitat de Berna (professor Jörg Paul Müller). L'institut publica estudis de recerca sobre les lleis dels mitjans i de telecomunicació (filosofia, psicologia i política).
- Département de sociologie, Universitat de Ginebra. Amb la col·laboració dels seus assistents, el professor Uli Windisch ha treballat durant molts anys en comunicació intercultural, xenofòbia i racisme, debat polític en els mitjans, i en discussió diària. Aquesta investigació està basada essencialment en els conceptes i en la metodologia dels sociolingüistes.
- Institut de Journalisme et des Communications Sociales / Institut für Journalistik und Kommunikationswissenschaft, Universitat de Friburg (professors Louis Bosshart i Jean Widmer amb quatre assistents). L'institut fou creat l'any 1966 i té com a principal objectiu l'educació dels periodis-

tes. Així i tot, també és molt actiu en la recerca i en la publicació del seu propi treball (*Media Papers* i *Travaux de l'Institut de Journalisme et des Communications Sociales Series*). La secció alemanya de l'institut s'ha encarregat recentment dels projectes referents a temps lliure, folklore cultural, difusió d'informació i multilingüisme (anàlisi de contingut). La recerca encarregada a la secció francesa s'ha centrat des del 1990 en el discurs que fa la premsa sobre la drogadoicció (anàlisi quantitativa de contingut, anàlisi sociosemiòtica), la cultura professional en estacions de ràdio privades, espai públic, els mitjans i el multilingüisme (anàlisi estructural), i coneixement social (etnometodologia, anàlisi del diàleg).

- Institut de Sociologie des Communications de Masse, Universitat de Lausanne (professors Paul Beaud, Jean-Pierre Keller, Françoise Messant-Laurent i Jean Yves Pidoux amb un cap d'assistents i sis assistents). Creat el 1965, l'ISCM s'encarrega de projectes d'investigació a diverses àrees i amb diferents metodologies: opinió pública i espai públic (aproximacions teòriques i històriques); anàlisi de la cultura política en televisions europees públiques (entrevistes, anàlisi quantitativa); sociologia i periodisme; comunicació científica i mitjans (sociologia d'aprenentatge i observació participant); sociologia de la imatge; ús social de les noves tecnologies de la comunicació; construcció que fan els mitjans dels fets públics.
- Seminar für Publizistikwissenschaft, Universitat de Zuric (professors Ulrich Saxer i Heinz Bonfadelli amb tres investigadors i quatre assistents d'investigació). Creat el 1965, l'institut és el centre més important de recerca universitària en els mitjans de parla alemanya a Suïssa. Els camps d'investigació són els següents: comunicació internacional, mitjans polítics i polítiques de comunicació; anàlisi estructural del sistema suís de mitjans (premsa i televisió), anàlisi de contingut de la qualitat de la informació, informació i medi ambient, mitjans i nens. Els camps i la metodologia que empren són: sociologia i psicologia social, mètodes quantitativs de les ciències socials, anàlisi de contingut i anàlisi estructural.
- Soziologisches Institut, Universitat de Zuric (Dr. Kurt Imhof i col·laboradors). En col·laboració amb el centre de recerca d'història social i econòmica de la mateixa universitat, l'institut ha dut a terme un projecte de recerca titulat: «Crisis i canvi social. Una anàlisi dels esdeveniments als mitjans a Suïssa de 1910-1994» (sociologia, història i anàlisi de premsa).

5. Influències «des de» i «sobre» l'exterior

Diversos cossos nacionals es dediquen a assegurar la coordinació entre professors i investigadors, especialment el Schweizerische Gesellschaft für Kommunikations und Medienwissenschaft i, a nivell més general, l'Académie Suisse des Sciences Humaines, la Société Suisse de Sociologie i els seus comitès d'investigació especialitzats. Així i tot, tal i com nosaltres ja hem posat de manifest, el mapa de cooperació entre els instituts suïssos per a la investigació en comunicació encara corre, en general, a través de l'interior dels límits lingüístics. La

universitat de Friburg, on els cursos s'inparteixen en alemany i en francès, és l'única que manté, a un nivell de recerca, relacions antigues i fermes amb les universitats suïsses de parla alemanya i amb les de parla francesa.

Les col·laboracions internacionals han mostrat les mateixes tendències. Les universitats suïsses de parla francesa mantenen intercanvis regulars principalment amb els seus col·legues francesos. Per l'Institut de Sociologie des Communications de Masse a Lausana, per l'Institut de Journalisme a Friburg i pel Département de Sociologie a Ginebra, les col·laboracions més importants provenen de les institucions següents: des de França, amb el Centre National d'Études des Télécommunications, la Universitat de Grenoble III, etc.; des de Bèlgica amb les universitats de Lieja i Lovaina; des de Canadà, amb la Universitat de Quebec a Montreal. Amb la investigació, així com també amb les publicacions, els investigadors de parla alemanya també se centren amb Alemanya (les universitats de Berlín, de Konstanz i de Munic; la Fundació Bertelsmann, etc.).

A nivell internacional, s'ha encarregat a diversos instituts projectes de recerca de diversos temes (la Commission Nationale Suisse pour l'UNESCO ha encarregat el al Seminar für Publizistikwissenschaft de Zuric una investigació sobre el tractament dels refugiats a la premsa; el Consell d'Europa ha ordenat una investigació a l'Institut de Sociologie de Communications de Masse a Lausana sobre els mitjans comunitaris i la política cultural de la televisió europea). Suïssa també és present a l'Associació Internacional de Sociologia (el president del Comitè d'Investigació en Comunicació, Coneixement i Cultura, és el professor Paul Beaud de la Univeristat de Lausana). Finalment, diversos investigadors i professors tenen una responsabilitat editorial a publicacions mundials especialitzades: el professor Beaud és el codirector del bimensual *Réseaux* (París) i de la seva versió anglesa, *The French Journal of Communication* (Londres); el professor Windish és membre del consell editorial dels periòdics *Hermès* (París) i *Discourse and Society* (Londres).

El tema de la col·laboració entre les universitats suïsses i les estrangeres va més enllà del problema lingüístic, ja qu es rebel·la en universitats amb tradicions i influències diferents. D'aquesta manera, la producció científica suïssa de llengua alemanya ha mostrat fins fa poc una orientació cap a la investigació empírica, mètodes quantitativs i investigació aplicada, molt més que la producció científica suïssa de parla francesa; aquesta darrera —quantitativament més modesta— apareix més sensible a l'evolució actual dels problemes i dels mètodes relacionats amb la investigació a les universitats de parla francesa i del ressorgiment d'aquesta evolució al món intel·lectual amèrica (fort interès per l'etnometodologia, l'anàlisi del diàleg, el concepte de postmodernitat, el tema de la comunicació científica, etc.).

6. Conclusions i tendències

Els temes expressats aquí no tenen en compte les tendències actuals per a una millor coordinació nacional en investigació de la comunicació de masses, en una reformulació unitària d'aquests problemes, ni tampoc un moviment a favor

de l'avaluació crítica del seu propi funcionament; aquest darrer ha estat l'objectiu dels investigadors i de la comunitat de professors en ciències humanes al llarg dels tres darrers anys.

En el camp de la comunicació, aquesta anàlisi s'ha orientat cap a una formulació col·lectiva de les línies de recerca principals dels pròxims anys, en un grup de treball interdisciplinari anomenat Immedia. Aquest grup s'encarrega dels instituts més importants en la investigació de comunicació. D'aquesta manera, ha formulat normes i ha elaborat axiomes i temes de recerca prou importants en una perspectiva europea i dels quals nosaltres farem un sumari:

- Suïssa, a causa de la diversitat dels seus mitjans, la seva estructura federal, la seva pluralitat cultural, les seves institucions de democràcia directa i la diversitat d'àrees lingüístiques, representa un camp apropiat per a l'estudi, amb la perspectiva de la integració europea, i també per prendre en consideració en relació amb les minories nacionals i l'assimilació i la integració dels immigrants.
- El procés que ha impulsat Suïsa cap al desenvolupament d'un espai públic nacional per sobre de les barreres lingüístiques és particularment instructiu. Aquest fet es reflecteix en el significat paradigmàtic d'aquesta trajectòria, especialment en el treball de construcció i discussió de les potencialitats i dels límits del procés d'unificació europea.
- L'estructura de l'organització política en el tema de la democràcia directa amplia el correcte funcionament d'un espai públic que faciliti la formació de les opinions polítiques i el procés de decisions polítiques; aquest fet és més importants que en un sistema parlamentari purament representatiu.
- La gènesi de l'estructura federal també és interessant, ja que a causa de l'establiment d'un sistema complex de balances entre els poders polítics, s'ha format el fons que permet resolucions més o menys pacífiques per les diferències de les creences entre diversos grups sociopolítics, religiosos o ètnics. Si mirem el ressorgiment del nacionalisme i de l'exacerbació de caràcter ètnic dels conflictes polítics i socials de l'Europa de l'Est, aquest aspecte del desenvolupament històric suís esdevé interessant per a una natura comparativa. Nosaltres ens demanem si aquesta no és l'estructura i la cultura de l'espai públic democràtic a Suïssa, el qual ha evitat problemes similars com a mínim fins fa ben poc.
- En general, podem dir això a causa de la diversitat lingüística i cultural del país, la situació dels mitjans suïssos posseeix una sèrie de qüestions interessants a nivell nacional i internacional. Amb aquest context, un millor coneixement de l'espai públic suís i de la cultura dels mitjans podria contribuir a les ciències socials i humanes europees.

Amb aquestes bases, els investigadors han elaborat un programa amb sis punts, els quals haurien de ser la referència dels diferents instituts implicats en els pròxims anys:

1. Democràcia, espai públic i mitjans: amb una perspectiva històrica, el desenvolupament i la formació col·lectiva d'opinió hauria de ser estudiada.
2. Cultura i semiosi social: el treball de simbolització duit a terme pels mitjans serà analitzat com un component de les referències d'identitat per diversos grups socials.
3. Canvi social i espai públic: estudis històrics sobre el rol que han tengut els mitjans en l'evolució i en la resolució dels conflictes socials.
4. Integració intercultural i comunicació: exposarem aquí el doble problema de la participació dels mitjans en la integració de diverses àrees lingüístiques i en la construcció de la identitat referent a la imatge que es dona a fora.
5. Multimèdia i intermèdia: intentarem abastar de forma especial la relació entre el desenvolupament tècnic i l'evolució del comportament dels receptors.
6. L'economia dels mitjans: aquesta àrea, que no ha rebut gaire atenció a Suïssa, tindrà una aproximació des de la perspectiva de l'evolució de la llei pública i l'economia privada.

Bibliografia

- BEAUD, P.; JOUET J.Z; FLICHY P.(eds.) (1991). *European Telematics - The emerging Economy of Words*. Amsterdam: North-Holland.
- BLUM, R.; HEMMER K.; PERRIN D.(1995). *Die Aktualitäten - Nachrichtenagenturen in der Schweiz*. Nern: Haupt.
- BONDAFELLI, H. (1994). *Die Wissenskluft-Perpektive-Massenmedien und gesellschaftliche Information*. Konstanz: Ölschlager.
- BONDAFELLI, H.; MEIER W. (1993). *Krieg, AIDS, Katastrophen...Gegenwartsprobleme als Herausforderung der Publizistikwissenschaft*. Universitätsverlag Konstanz.
- BOSSHART, L. (ed.)(1991). *Fennes et médias*. Friburg: Éditions Universitaires.
- CORNU, D. (1994). *Journalisme et vérité - Pour une éthique de l'information*. Ginebra: Labor et Fides.
- HESS-LÜTTICH, E. (1992). *Medienkultur - Kulturkonflikt: Massenmedien in der interkulturellen un internationatonalen Kommunikation*. Opladen: Westdeutscher Verlag.
- IMHOF, K.; SCHULZ, P. (1995). *Medien und Krieg - Krieg in den Medien*.
- MEIER, W. A.; SCHANNE, M. (1994). *Medien 'Landschaft' Schweiz*. Zurich: Pro Helvetia.
- SAXER, U.; RATHBEG, J. (1992). *Lokalradiowerbung als Innovation. Der Einführungsprozess eines neuen Werbeträgers in der Scheiw. Eine empirische Studie*. Munic: Reinhard Fisher.
- STEINMANN, M.; AESCHBACHER, C.; AREGGER, J.(1993). *Das Kulturpublikum von Radio und Fernsehen. SRG-Forschungsdienst*. Berna.
- WIDMER, J. (1993). «Journalistes et média en mutation. Quelques repères». *Media Papers*: 5. Friburg.
- WINDISCH, U. (1990). *Le prêt-a-penser, les formes de la communication et de l'argumentation quotidiennes*. Lausana: L'Age d'Homme.